

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

REMISSVAR (Fi2023/02695)

Tillfälligt höjt tak för rotavdrag

Förslaget i sammandrag

Taket för rotavdraget ska tillfälligt höjas och det ska tillfälligt införas separata tak för rot- respektive rutavdraget. Taket för rot- respektive rutavdraget ska vara 75 000 kronor per person under beskattningsåret 2024.

Ändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2024 och upphöra gälla vid utgången av december 2024.

Sacos ställningstagande

Husavdraget är det gemensamma namnet på rot- och rutavdraget som är skattereduktioner för arbetskostnader i samband med privatpersoners köp av hushållsarbete, reparation, underhåll samt om- och tillbyggnad. Rotavdraget innebär att anlitade företag får dra av högst 30 procent av arbetskostnaden på fakturan. Skatteavdragen begränsas idag av ett gemensamt tak som uppgår till totalt 75 000 kronor per person och år, samtidigt som rotavdraget enskilt inte får överstiga 50 000 kronor per person och år.

I promemorian föreslås nu en tillfällig förändring av husavdragets konstruktion genom att separera taken för de två avdragen på så sätt att taket för rot- respektive rutavdraget var för sig ska uppgå till 75 000 kronor per person under andra halvan av 2024. Det innebär dels att taket för rotavdraget höjs med 25 000 kronor, dels att avdragsmöjligheterna för rutarbeten inte påverkas av att hushållet utnyttjar rotavdraget, eftersom taken separeras. I praktiken innebär detta att husavdraget under en begränsad period ger hushållen rätt att dra av arbetskostnader på upp emot 150 000 kronor per person för köpta hustjänster.

Saco anser att husavdraget fyller en viktig funktion, men att de två avdragen som ingår i husavdraget delvis har olika syften och funktion. Huvudsyftet med husavdraget är att minska hushållens egenarbete i hemmet till förmån för marknadsarbete. Den uttalade målsättningen med en sådan överföringen är att arbetsutbudet ska öka, svartarbete ska bli vitt och att sysselsättning och tillväxt därigenom ska stimuleras. Men rotavdraget ger även rätt till avdrag för tjänster som knappast hushållen i frånvaro av avdraget skulle utföra själva. Många av tjänsterna som omfattas av rotavdraget bedöms vara kvalificerade och utgör därmed

generellt sett inte ett substitut för eget arbete i hemmet. Det betyder att det är relativt stora produktivitetsskillnader mellan köpare och utövaren av rot-tjänster, vilket medför att priset blir mindre viktigt jämfört med fallet där produktivitetsskillnaden är liten, vilket är fallet för rut-tjänster. Man ska därför inte förvänta sig att köparnas arbetsutbud ska öka i någon nämnvärd omfattning till följd av rotavdraget. Däremot kan ju dock den lägra arbetskostnaden leda till en ökad efterfrågan på rot-tjänster. Men eftersom en ökad efterfrågan på arbetskraft till följd av rotavdraget inte bedöms riktas till personer med en svag anknytning till arbetsmarknaden (på grund av att det handlar om kvalificerat arbete) förväntas det inte heller öka sysselsättningen i ekonomin i sin helhet, utan snarare tränga undan sysselsättning i andra sektorer. Det blir därför frågan om en undanträngningseffekt jämfört med sektorer som inte är skattesubventionerade. Detta är också den främsta orsaken till att rotavdragets självfinansieringsgrad bedöms vara låg.

De förväntade effekterna av rotavdraget som beskrivs ovan bekräftas av en nyligen publicerad rapport från Riksrevisionen (RiR 2023:26). Riksrevisionens övergripande slutsats är att rotavdraget i sin nuvarande utformning inte skapar tillräckligt stora skatteintäkter genom minskat svartarbete och ökat arbetsutbud för att motivera statens kostnader för rotavdraget. Detta var också motivet till att subventionsgraden sänktes från 50% till 30% 2016. Riksrevisionen konstaterar att rotavdragets självfinansieringsgrad pekar på att behovet av att minska kostnaden fortfarande kvarstår även efter att subventionsgraden sänktes. Rotavdragets självfinansieringsgrad uppgår enligt Riksrevisionens beräkningar till 14 procent, vilket följer av att det ökade arbetsutbudet och fler köpta vita tjänster endast ökar skatteintäkterna i liten omfattning. Det finns därför anledning att se över vilka tjänster som ingår, och behålla enklare tjänster som hushållet har benägenhet att utföra själv (exempelvis målning, tapetsering och byggande av altan). Dessutom finns det anledning att göra avdraget konjunkturberoende, vilket är något Saco starkt argumenterar för. Det finns därmed offentligfinansiella skäl att begränsa rotavdragets omfattning, och i stället använda avdraget som en konjunkturåtgärd som kan används för att möta en lågkonjunktur.

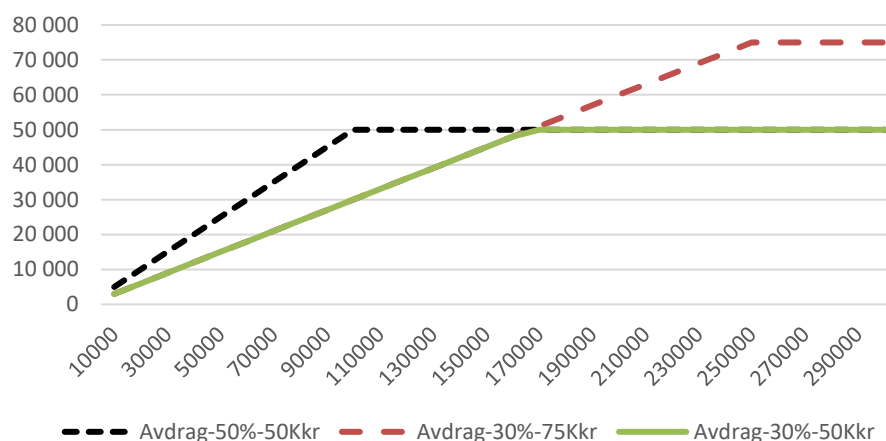
Den svenska ekonomin befinner sig nu i en lågkonjunktur som förväntas fördjupas under 2024 med ökande arbetslöshet. Inflationen är på väg ner, men räntorna kommer att fortsätta att ligga på en relativt hög nivå även under 2024, vilket innebär att bygg och anläggningsbranschen kommer att ha det svårt under 2024. Att temporärt främja sysselsättningen i byggsektorn under lågkonjunkturen är därför rimligt.

Saco tillstyrker förslagen men anser att rotavdragets omfattning behöver ses över för att fortsättningsvis i första hand användas som

konjunkturåtgärd. Rotavdraget bör vara konjunkturberoende, speciellt i ljuset av de resultat som Riksrevisionen redovisar i sin rapport (RiR 2023:26) som visar på mycket låg kostnadseffektivitet, särskilt i relation till sin målsättning med att motverka svartarbete.

I promemorian beskrivs också alternativ till att höja taket för rotavdraget. Ett naturligt alternativ skulle vara att höja subventionsnivån från 30 procent till exempelvis 50 procent. Det skulle ge en direkt priseffekt. Med tanke på att de flesta hushåll som använder rotavdraget gör avdrag som understiger 10 000 kronor så förefaller det vara få hushåll som slår i taket och därför skulle påverkas av att taket höjs. Figur 1 illustrerar hur en lägre subventionsgrad ger större prisökning för mindre rotarbeten än för större rotarbeten jämfört med en högre subventionsgrad för olika arbetskostnadsnivåer.

Figur 1. Rotavdrag med olika tak och subventionsgrad.

Anm.: Avdrag-50%-50Kkr visar hur rotavdragets nivå förändras med storleken på arbetskostnaden (horisontell axel) när subventionsgraden är 50 procent och taket uppgår till 50 000 kronor per person.

Figur 1 illustrerar att alternativet med en subventionsgrad på 30 procent och ett höjt tak endast påverkar arbetskostnader som överstiger 170 000 kronor. Riksrevisionen visar att omkring 96 procent av hushållen som använde rotavdrag 2019 gjorde avdrag för arbetskostnader som understeg 50 000 kronor. Sammantaget använde dessa hushåll 69 procent av det totala avdragsbeloppet. Det förefaller därför som om en tillfälligt höjd subventionsgrad skulle vara en bättre anpassad konjunkturåtgärd för att stödja byggsektorn.

Sveriges akademikers centralorganisation
Med vänliga hälsningar

Lena Granqvist
Samhällspolitisk chef

Thomas Andrén
Välfärdsekonom